



# Patienter med kroniske non-maligne smerter

Til brug i almen praksis.

## Oversigt over anbefalinger for udredning af behandlingsbehov

Udarbejdet i juni 2024 med baggrund i Sundhedsstyrelsens "Faglige anbefalinger for udredning af behandlingsbehov hos patienter med kroniske smerter i almen praksis" (2023) og Sundhedsstyrelsens "Anbefalinger for tværsektorielle forløb for mennesker med kroniske smerter - Indsatser og organisering" (2023).

### Definitioner

**Kronisk smerte (jf. ICD-11):** Når smerten er vedvarende i et eller flere områder i mere end 3 måneder.

- **Primær** når den er forbundet med betydelig emotionel påvirkning og/eller funktionsnedsættelse, hvor smerten ikke kan forklares ved en underliggende sygdom eller vævsskade
- **Sekundær** når den kan henføres til en kendt underliggende sygdom, hvor smerten er blevet behandlingskrævende i sig selv

**Simple smerter:** Når der ikke er samtidige psykologiske eller sociale problemer som følge af smertetilstanden og hvor man for eksempel fortsat klarer, at passe sit arbejde på normale vilkår og kan opretholde et socialt og aktivt fritidsliv.

**Komplekse smerter:** Når følelsesliv, jobfunktion, fritids- og/eller sociale aktiviteter med videre er påvirket som følge af smerterne.

### Udredning

#### Differentialdiagnostisk udredning, belys årsager og smertetype

Strukturér udredningen systematisk. Læg en plan for løbende opfølgning med vurdering af hvordan smerterne påvirker patientens fysiske, psykiske og sociale forhold (biopsykosocialt).

#### Helhedsvurdering af den samlede funktionsevne

- Fysisk og psykisk velvære, herunder søvn, kognitiv påvirkning og stressniveau
- Hverdags- og fritidsaktiviteter samt deltagelse i sociale aktiviteter
- Sociale relationer samt samliv og sexliv
- Uddannelse eller arbejde
- Økonomi og boligsituation
- Forventninger til fremtiden

Anvend gerne smertevurderingsredskab fx Graded Chronic Pain Scale Revised (GCPS-R) eller PRO-værktøjer som Smertehjulet eller Dolotesten.

Inddrag patienten i vigtigheden af at afslutte udredningen, når relevante differentialdiagnoser er udelukket.

Behandling
<p><b>Informér og planlæg løbende</b></p> <p>Indsatser målrettet patientens behov igangsættes tidligt, sideløbende med udredningen, alt efter individuelle behov, sygdomsforståelse og sundhedskompetencer.</p> <p>Læg i samarbejde med patienten en plan for løbende opfølgning, herunder hyppighed og form (fremmøde, telefon eller digitalt). Vurdér hvem der mest hensigtsmæssigt foretager konsultationen – læge, sygeplejerske eller anden sundhedsprofessionel.</p> <p><b>Non-farmakologisk</b></p> <p>Primært non-farmakologiske, evt. tværfaglige, indsatser fx:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Smertemestring/egenomsorg</li> <li>• Målrettet fysisk funktionsevne, herunder træning, aktivitet og deltagelse i hverdagslivet</li> <li>• Målrettet psykologiske forhold, herunder ressourceforvaltning</li> <li>• Målrettet omgivelsesfaktorer, herunder arbejdsfastholdelse</li> </ul> <p>Støt patienten i selv at søge viden om smerter og strategier til håndtering af smerter eksempelvis via kommunale tilbud, patientforeninger og civilsamfundet.</p> <p><b>Farmakologisk behandling</b></p> <p>Få overblik over relevant medicinanamnese. Vejled og mediciner i henhold til smertetype og effekt. Se Sundhedsstyrelsens Smerteguide.</p> <p><b>Smertecenter eller -klinik</b></p> <p>Patienter med komplekse kroniske smerter, som er diagnostisk afklaret og færdigbehandlet i relevante specialer, kan henvises til specialiseret smertebehandling, hvis patienten er motiveret herfor.</p>
Rådgivning og samarbejdspartnere
<p>Anvend rådgivning på sygehuse ved behov for eksempel præ- og postoperativ indsats, for eksempel hos de tværfaglige smertecentre/-klinikker eller afdelingernes specifikke smerteteams.</p> <p>Ved aftrapning af opioidbehandling eller andre konkrete kliniske problemstillinger vedr. farmakologisk behandling, kan der søges rådgivning fra en af de fem lægemiddelrådgivninger tilknyttet sygehusenes Kliniske Farmakologiske Afdelinger.</p>
Links til relevant information
<p>Sundhedsstyrelsens <a href="#">Faglige anbefalinger for udredning af behandlingsbehov hos patienter med kroniske smerter i almen praksis</a> (2023)</p> <p>Sundhedsstyrelsens <a href="#">Anbefalinger for tværasektorielle forløb for mennesker med kroniske smerter - Indsatser og organisering</a> (2023)</p> <p>Sundhedsstyrelsens <a href="#">Vejledning om ordination af afhængighedsskabende lægemidler</a> (2019)</p> <p>Dansk Selskab for Klinisk Farmakologis <a href="#">liste vedr. lægemiddelrådgivning</a></p> <p>Sundhedsstyrelsens <a href="#">Smerteguide</a> (2019)</p>